

לקחה טוב

פרשת וישלח התשס"ט

יצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעירכת הרב מנשה צדקה שליט"א

4:10	הדלקת נרות שבת ניו יורק
5:40	מוצאי שבת
8:56	סוק"ש מג"א
9:32	סוק"ש גר"א
11:51	חצות

מדרגות נרות בעבודת ה' ובקיום המצוות: המדרגה העליונה שהאדם מתעורר מצד עצמו ללכת בדרכי ה' ולעבוד עבודתו בלבת אש קודש. והמדרגה היותר פחותה, דמעצמו אין הוא מתעורר, אלא שבראותו את הרשע איך לבו בוטר ללכת אחר התאוות הגשמיות, ממנו ילמוד ויתור לעבוד את ה'.

והנה עשיו היה יכול לחשוב, שיעקב צריך להתחבר עמו אף שהוא רשע, משום שממנו ילמוד הצדיק יעקב אבינו דרך בעבודת ה' וכהנ"ל, ולכן אמר יעקב, "עם לבן גרתי" ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים, היינו שלא ממנו למדתי קיום המצוות, אלא שמרתי תרי"ג מצוות מהתעוררות עצמית, ולכן אין לו מה להתחבר לעשיו הרשע.

(רבישמואל זלמן וויינברגר – ליקוטי מהרי"א)

"ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה: ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא-חן בעיניך"

בידוע, כל כמה שהגויים חפצו לעשות רעה לישראל, לבסוף נמשך להם מזה טובה גדולה, כמו שאמר ה' לאברהם "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וגוי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" (בראשית טו, יג-יד), וכן, מחמת שלבן החליף את משכורתו של יעקב עשרת מונים, לכן נמשך לו עושר גדול, וכיוצא בזה הרבה, ועניין זה של יעקב לעשיו להודיעו: "עם לבן גרתי" גירות היה לי ולא מנוחה, שנאמר "יהיית ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותדד שתי מעיני" (שם לא, מ), ועל ידי זה זכית, "ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה" שנמשך לי עושר גדול. ולכן, "ואשלחה להגיד לאדני למצוא חן בעיניך" שלא תבקש להרע לי, כי בזאת תגרום שימשך לי שוב טובה וברכה, ובדאי אין רצונך בכך.

"ויאמר אם יבוא עשו אל-המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה"

(לב, ט)

על כרחו כי אלחם עמו, התקין עצמו לשלשה דברים: לתפילה ולדורון ולמלחמה (רש"י) וראיתי במדרש (קהלת רבה ט, יח) מה עשה? זיינים מבפנים והלבישים בגדים לבנים מבחוץ, והתקין עצמו לשלשה דברים (רמב"ן)

ולכאורה דבריו צריכים עיון, שהרי כתב הרמב"ן בהקדמה לפרשתנו ש'ראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק שנזמין עצמנו לשלושת הדברים שהזמין הוא עצמו, לתפילה ולדורון ולהצלה כדרך מלחמה לברוח ולהנצל. ומבואר

ומיזגו הטבעי הנטוע בכל אדם – קריבות אל בן משפחה – אולי יכריע, ולא יהרגו ולא יזיקו. אתמהא!

רואים אנו מזה הכח של מידות רעות הנטוע בלב אחד שאינו עובד על עצמו, ואשר כבר התפתח אצלו רגשת הנקמה והקנאה. בבן אדם כזה לא יועיל רגשי קריבות משפחה, משום שרגשת תאוות הנקמה תגבר על כוחות נפשו הטבעיים. (רבי חיים מרדכי קטץ – באר מחוקק)

"ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה"

"עם לבן גרתי" – לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר (רש"י)

לכאורה קשה, איך יכחיש ברכת יצחק שאינה עושה פירות? ויש לבאר, דכל טובת עולם הזה חן טובות רק בתנאי שיקח מהם להשתמש לצרכי עולם הבא, ויהיו רק כפרוזדור לטרקלין, ועיקר מבוקשתו ומטרתו יהיה אך לסגל מעשים טובים ולהכין לו צידה לעולם הבא, ויחשוב עצמו כמו גר בעולם הזה, "כי צל ימינו עלי ארץ" (איוב ח, ט), ועיקר ישיבת קבע יהיה בעולם הבא. אבל מי שחושב עצמו תושב בעולם הזה, אין טובות העולם הזה טובות כלל, ואדרבא אם ירצה למלא כל תאוותיו, סופו יורש גהינם ושאל תחתיות, רחמנא ליצלן.

והנה מכל ברכות יצחק המעולה שהיה היא: "ועבדך עמי" (בראשית כז, כט), כי 'מה שקנה עבד קנה רבו' (פסחים פח,): נמצא שכל טובת עולם הזה ותענוגיו הנמצאים בעולם הכל שייך אליו, וגם זו מעלה גדולה שהכל עבדים לו. וזה פירוש: לא נעשיתי שר וחשוב, היינו שאינו שר וחשוב, המעולה שבברכות, רק שהוא בבחינת גר בעולם הזה, אם כן אין זה עבורך, כי עשיו ודאי לא היה בכוחו לעצור תאוותיו לקחת מפרי העולם הזה אך לצרכי עולם הבא, נמצא שאילו היה עשיו משיג הברכות היה הכל לרעתו.

(רבי אריה צבי פרומר – ארץ צבי)

"ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה"

"גרתי" בגימטריא תרי"ג, כלמו עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים (רש"י)

אפשר לפרש כוונת יעקב אבינו, דהנה יש שתי

פנינים לפרשה

"כה אמר עבדך יעקב, עם לבן גרתי" (לב, ד)

חז"ל דרשו "גרתי" – אותיות תרי"ג, "עם לבן גרתי" – ותרי"ג מצוות שמרתי".

וכבר שאלו המפרשים, איך יכול היה לקיים תרי"ג מצוות, והלא כמה מהן אפשר לקיימן רק בזמן בית המקדש, ועל ידי מלך וכהן דווקא. ועוד, הרי היה בחוץ לארץ, וכמעט שליש ממצוות התורה ניתן לקיים אך ורק בארץ ישראל.

ותירץ גאון עוזינו מרן החיד"א זצ"ל, שעסק בלימוד דיני כל המצוות, וכשאינן אפשרות לקיים בפועל, נחשב הלימוד כמעשה. וזהו שרמו "כה אמר עבדך יעקב" על ידי אמירת הדברים ולימודם, "עם לבן גרתי, ותרי"ג מצוות שמרתי".

(מעייין השבוע)

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום"

(לב, ד)

"וישלח יעקב מלאכים" – מלאכים ממש (רש"י)

בסוף הפרשה הקודמת (בראשית לב, א) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. וקרא שם המקום מחניס". ובבעל הטורים "מחניס נוטריקון מאותם חיילים נטל יעקב מלאכים. והנראה, דהנה עשיו היה בידו מצות כיבוד אב ואם מה שלא היה ליעקב עשרים ושתים שנה. וכאשר הלך כעת יעקב לדרכו לקיים מצות כיבוד אב, נעשים אותם חיילים, היינו המצוות, מלאכים שנבראו מהמצוות כיבוד אב שהולך לקיים, וזהו "ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכים", וזה שפירש רש"י מלאכים ממש.

(רבי דוד ווסלי - שמן ווד)

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום"

(לב, ד)

וישלח יעקב" – נכתבה הפרשה הוודיע וכו'. ולמדנו עוד שהוא לא טח בצדקתו, והשתדל בהצלה מכל יכלתו וכו'. וראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק, שנזמין עצמנו לשלושת הדברים שהזמין הוא עצמו: לתפילה לדורון ולהצלה בדרך מלחמה (הרמב"ן)

הרי השתדל יעקב אבינו בהצלתו – לא סמן על צדקתו ולא סמך על נס.

כשמעיינינו בדברי הרמב"ן – רואים אנו דבר נפלא: בכל חשבונותיו של יעקב אבינו והכנותיו לקראת פגישתו עם עשיו, הרי דבר אחד לא נכנס לתחום מחשבתו בכלל, והוא – דאולי עשיו אחיו, בהפגש איתו לאחר פרידה של הרבה שנים, יכמרו לו רחמיו, כאח אל אח,

שהדבר השלישי אלו התכונן יעקב אבינו היה 'הצלה כדרך מלחמה לברוח ולהנצל', ולא 'למלחמה'.

וצריך לומר בביאור הדברים, שכאשר דיבר הרמב"ן על מעשיו של יעקב אבינו, אמר שהתקין והכין את בניו לאפשרות של מלחמה עם עשוי, וכמו שהביא את דברי המדרש שזיין את בניו בחרבות תחת בגדיהם לפני פגישתו עם עשוי. אולם כאשר כתב את מוסר ההשכל מפרשה זו לבניו של יעקב, דקדק לומר שעליו להתכונן 'להצלה כדרך מלחמה לברוח ולהנצל', שכן את בניו של יעקב השביע הקדוש ברוך הוא שלוש שבועות, ואחת השבועות היתה שלא יעלו בחומה (עיי' כתובות קיא.). ולכן על בניו של יעקב נאסר להתכונן למלחמה, אלא 'להצלה כדרך מלחמה לברוח ולהנצל': (אך כמוכר, כאשר מתרגשת הסכנה ואין אפשרות לברוח, הרי שההצלה חייבת להיות כדרך מלחמה).

(רבי שמחה זיסל ברויזא - שם דרך)

"קטונתי מכל החסדים ומכל האמת"

(לב, י)

ורבינו בחיי אבן פקודא זצ"ל, הדיין הספרדי, באר בספרו "חובות הלבבות" מריע אם עושים לו נס מנכים לו מזכויותיו. משום שמוטלת על האדם חובת עבודה לבוראו, וחובה זו מתעצמת ככל שטובות הבורא ירבו עליו. וכל זמן שהנהגת הבורא עימו בדרך הטבע, יתכן שמסתפקים בעבודתו הנוכחית. אבל אם יעשה לו נס, יצפו ממנו לתוספת עבודה. ואם לא יגשים את הציפיות, יענש חלילה!

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עימו"

(לב, נד)

רבינו דוד פארדו זצ"ל באר בספרו "משכיל לדוד", שהואיל והיה זה פך השמן לתשלום נדרו, והיה זה שמן של הקדש, לפיכך סיכן יעקב נפשו לחזור ולקחתו באישון ליל, שמא ימצאוהו אחרים ויבואו לידי תקלה להשתמש זו, והואיל וחזר לדבר מצוה, ושלוחי מצוה אינם נזוקין, לכן גבר על המלאך. אבל היתה תביעה כלפיו הכיצד שחך כלי הקדש, ולכן נקעה כף ירכו לפי שעה!

(רבי אברהם שטיינר בית אברהם - ברכת אברהם)

רבינו אלשיך הקדוש כתב, שיעקב אבינו לא סמך על השתדלותו בדורון ששלח לעשוי, אלא בעיקר על מחנה המלאכים שעימו. וזהו שנאמר "ותעבור המנחה על פניו, והוא לן בלילה ההוא במחנה", בקרב מחנה המלאכים. אבל כאשר העביר את נשיו וילדיו ואף הוא עבר עימם, עברו עימם גם המלאכים. ואז, כאשר חזר על אותם פכים קטנים, "ויותר יעקב לבדו" - באין המלאכים עמו - ואז פגע בו שרו של עשוי.

ומכאן, אלינו. כל עוד עוסק האדם בפרנסתו ובצרכי ביתו, אין עליו תביעה. להפך, גם זה בכלל "עוסק במצוה". אבל בתום יום העבודה, אל לו לעסוק בפכים קטנים. יעלה לבית המדרש, לשיעור תורה. יתחבר למידתו של יעקב אבינו יושב אהלים ולא לשרו של עשוי, "איש שדה", אדם בטל! שאז, חלילה, "תקע כף ירכו", הרומזת לצאצאיו, כפירוש הרמב"ן, אשרי הבנים הרואים את אביהם הולך לשיעור תורה בערבו של יום!

"ותקע כף רגל יעקב בהאבקו עימו"

(לב, כה)

אמרו במדרש: "נגע בכל הצדיקים שעתידין להיות ממנו, זה דורו של שמר". והעניין - כתב רבינו הרמב"ן ז"ל - כי המאורע כולו רומז לדורות. שיהיה דור בזרעו של יעקב, שיתגבר עשוי עליהם, עד שיהיה קרוב להשמידם.

וזה היה בדור אחר בימי חכמי המשנה, בדור של רבי יהודה בן בבא וחבריו. כמו שאמרו: אמר רבי חייא בר אבא, אם יאמר לי אדם; תן נפשך על קדושת שמו של הקדוש ברוך הוא - אני נותן, ובלבד שיהרגוני מיד! אבל בידורו של שמד, לא הייתי יכול לסבול! ומה היו עושים בידורו של שמד? היו מביאין כדוריות של ברזל, ומלבנים אותם באש, ונותנים אותם תחת בית שחיים, ונוטלים נפשם מהם!

ומסיים הרמב"ן: ויש דורות אחרים, שעשו עימנו כזה ויותר רע מזה, והכל סבלנו ועבר עלינו, כמו שרמז: "ויבוא יעקב שלם"!

והיה הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל מספר, שבימי האינקיזיציה הארורה היו הצוררים משתעשעים במקפצות עינויים - מעמידים את הנידון על משטח מתכת יחף, ומבעירים תחתיו את האש, ונהנים לראותו קופץ מייסוריו ונוחת וקופץ, כל זאת כדי שיכפור באמונתו - ולא הועילו, והנידונים מסרו נפשם על קדושת השם! תעמוד לנו זכותם של אבותינו הקדושים שמסרו נפשם על קדושה שמו יתברך, ובזכותם נצול מכל רעה וצוקה!

"ויבוא יעקב שלם"

(לב, יח)

פירש רבינו שלמה הלוי אלקבץ זצ"ל בספרו "שורש ישי", שיעקב אבינו בשבתו בבית אביו על התורה ועל העבודה, נאמר עליו "ויעקב איש תם יושב אהלים", איש תם - פירש התרגום "גבר שלם", אדם מושלם. והיה מקום לחשוב ולחשוש, שעליומות זו נובעת מחוסר התמודדות ומחסנותגרות באהלי התורה. אבל אם יצא לשוק, ויעמוד בפני נסיונות, וידרש להתמודד, תפגם שלמותו.

לפיכך מבשרת לנו התורה הקודשה כי גם לאחר עשרים שנות התמודדות כנגד לבן, וההתעמתות עם עשוי, לאחר כל המאורעות ופגעים - "ויבוא יעקב שלם", הוא נותר שלם ומושלם כשהיה, כמו שאמר: "עם לבן גרתי - תר"ג מצוות שמרתי"!

"ויקן את חלקת השדה"

(לב, יט)

מדוע צריך הכתוב לציין כי יעקב אבינו קנה את חלקת השדה הסמוכה לשכם בכסף מלא, במאה זהובים? רבינו הרמב"ן ז"ל כתב, שיעקב אבינו רצה שהתיישבותו בארץ תהיה כבעל קרקע, ולא כאורח וכגר. ורבינו אברהם אבן עזרא זצ"ל כתב: "והזכיר זאת הכתוב, להודיע כי מעלה גדולה יש לארץ ישראל, מי שיש לו חלקה בה - חשוב הוא כחלק עולם הבא!" אבל אין להסתפק בכך - ובנה שם מזבח לה! כי מעלת הארץ הקדושה - כשעובדים בה את ה'!

"אלה בני יעקב אשר יולד לו בפדן ארם"

(לה, כו)

רבינו הרמ"ע מפאנו זצ"ל שאל: הלא רק י"א מבניו נולדו בפדן ארם, ואילו בנימין נולד בארץ ישראל - וכיצד אומר הכתוב שכולם נולדו בפדן ארם? והשיב, שרחל התפללה

בלידת יוסף ואמרה: "יוסף ה' לי בן אחר". והואיל ורצון יראיו יעשה ואת שוועתם ישמע ויושיעם, ותפילתה לאתה למרום ונענתה, הרי זה כאילו נושעה מיד בבן נוסף, ובנימין כבר חשוב היה כאילו נולד! על כן, בכל עת צרה שלא תבוא נשווע לאבינו רוענו, במקום ובזמן יענה לנו ויושיענו!

"ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר"

אל עבדיו עברו לפני רוחו תשימו בין עדר

(לב, יז)

ובין עדר" וסברו בבראשית רבה (עה, יג) שיש בזה רמז, 'אמר יעקב לפני הקדוש ברוך הוא: ריבוננו של עולם, אם יהיו צרות באות על בני, לא תביא אותן זו אחר זו, אלא הרווח להם מצרותיהם' (רמב"ן)

ויש לתת הטעם בזה, דכאשר מתרגלים בצרה ח"ו, אין מורגש כל כך העונש, ואז בכדי שיתעוררו משינת הזמן לתשובה, צריך הקדוש ברוך הוא להוסיף ולהחמיר בעונשים גדולים, רחמנא ליצלן, ולכן ביקש יעקב אבינו ע"ה שיהי ריחו בין צרה לצרה, הקל העונשים ותתן ריחו בין הדבקים אזי העונש הקל נרגש גם כן.

ובזה יש לפרש הכתוב (תהלים עח, לח) "והוא רחום יכפר עון" - כשהקדוש ברוך הוא רוצה לכפר עוונות עמו ישראל, "ולא ישחית" - ואינו רוצה להענישם באופן של השחתה רחמנא ליצלן, "והרבה להשיב אפוי" - מאריך אף על ידי ששולח כמה פעמים עונשים, ועל ידי זה "ולא יעיר כל חמתו", אין צריך להענישם בעונש חמור וכנ"ל.

(רבי שמואל ערנפלד - שם משומאל)

"ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך עשו"

אחי ושאלך לאמר למי-אתה ואנה תלך

(לב, יח)

ולמי אלה לפניך" "למי אתה עמל" (קהלת ד, ח), "לפי כל חמדת ישראל" (שמואל-א ט, כ) (מסורה)

נראה לפרש, דהאדם לא במותו יקח הכל, וכדכתיב (חגי ב, ח) "לי הכסף לי הזהב נאום ה'", לכן בני תדע נאמנה שאין מלווין לאדם לא כסף ולא זהב אלא מצוות ומעשים טובים בלבד, על כן ישכיל החכם בדעתו "למי אתה עמל ולמי אלה לפניך", הלא לא לך יהי, וכל גיעך לריק, ויקויים "ועזבו לאחרים חילם" (תהלים כט, יא), לכן ילמץ וישתדל לעמול רק "למי כל חמדת ישראל", הלא לכבוד ה' ותורתו הקדושה, ואליו ישים כל מגמתו.

(רבי שמואל ערנפלד - שם משומאל)

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד"

עלות השחר"

(לב, כה)

"יעקב" הוא עמוד התורה, "איש" הוא סמאל. משמע כי בימי עקבתא דמשיחא תתאבק הטומאה עם לימוד התורה.

(רבי אלחנן בונם וסרמן - קובץ מאמרים ואגרות)

"ויאבק איש" - ... ופירשו רבינו ז"ל, שהוא שרו

של עשו (רש"י)

יש להתעורר בפסוק זה, מדוע לא כתבה התורה להדיא שהיה זה מלאך, וכמו בתחילת הפרשה "וישלח יעקב מלאכים" (בראשית לב, ד), שפירשו חכמינו ז"ל (בראשית רבה עה, ד) מלאכים ממש, אף כאן היה צריך לכתוב לכאורה ויאבק מלאך עמו, ומהו הטעם שכיסתה זאת התורה וכתבה בלשון איש?

שאלה נוספת יש לשאול, מהיכן שאב המלאך כח רב כזה ללחום בעקב אבינו? והלא אינו אלא מלאך?

אך הביאור הוא שהתמיהה השנייה מיישבת חברתה, מפני שאכן אין בכח המלאך ללחום עם יעקב, אך מן השמים רצו שכן יוכל ללחום עם יעקב, מלחמת הטומאה והקדושה! לפיכך עמדו והגבירו כוחו לשעה, והוספיו לו על כח המלאך את כח האיש, כלומר: את כח האדם השלם (ראה ביאור הגר"א משלי יג, ב שהצדיק נקרא איש) הגדול מן המלאך, ובכך יכל לרדת ללחום עם יעקב!... מעתה לא נתמה על שכתבה התורה "ויאבק איש עמו", מפני שנתלבש לשעה בכח ה"איש"! ואדרבה הדגישה זאת התורה בדווקא, ללמדנו שהאדם גדול מן המלאך! פלאי פלאים.

(רבי שלום מרדכי הכהן שברון – לב שלום)

"ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני: ... וישאל יעקב ויאמר הגידה-נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם: ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי-ראיתי אלהים פנים אל – פנים ותנצל נפשי"

(לב, כז-לא)

"כי עלה השחר" – וצריך אני לומר שירה (רש"י) ויש להבין למה היה צריך לשילוח יעקב, הלא היה יכול לילך מעצמו, לו יהיה כי לא היה יכול ליעקב, אבל מכל מקום לא היה חלש מיעקב, שלא היה יכול לנתק ממנו?

ויש לומר על פי מה שאמרו חכמינו ז"ל (חולץ אצ:) ד"אין המלאכים אומרים שירה למעלה, עד שישראל אומרים למטה. לכן ביקש ממנו שישלחו כי הגיע זמנו לומר שירה, ולא יוכל לומר עד שיעקב יאמר למטה, לזה השיב לו "לא אשלחך כי אם ברכתני", כי לא אוכל גם כן לומר שירה כי אני מוטרד מאוד מטרדת הלילה ומכאב הרגל, עד שתודה לי על הברכות שבירכני אבא, ואז יהי לי לב שמח, ויאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה (ילקוט שמעוני מלכים – ב רמז רכו), כמו שמצינו בזהר הקדוש (ח"א סז.) על "מזמור לדוד", שהיה מזמור, ואחר כך שכנה שרתה עליו, ואז אוכל לומר שירה, "ויברך אותו שם", ומיד "ויקרא שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי", וזה היה השיר והשבח לה' יתברך. (רבי דוד זלצר – דברי דוד)

"ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל"

(לב, כט)

ומה נפקא מינה לו אם יקרא יעקב או ישראל! אלא, יעקב הוא שם עצם פרטי אשר לא שייך להשתמש בו לרבים, ואילו ישראל הוא שם כללי של העם העברי, ולפיכך ניתן לשימוש ברבים – אפשר לומר 'ישראלים' אבל לא יעקבים'. לפיכך כשהתאבק יעקב עם המלאך ויכל לו, בירכו זה שלא יהא עוד יעקב – האיש הפרטי הבודד, רק ישראל – האומה הגדולה וההמונית.

כך יבואר גם הכתוב גבי אליהו בחר הכרמל, שנאמר (מלכים-א יח, לא) "ויקח אליהו שתים עשרה אבנים כמספר שבטי בני יעקב אשר היה דבר ה' אליו לאמר ישראל יהי שמך". ושאלו המפרשים: מה פתאום מזכיר פה ענין של שינוי שמו לישראל? אמנם לדברינו יבואר, שכיון שרצה אליהו לשתף

במאורע את כל חלקי האומה לשבטיה, ולשם כך הרי לקח י"ב אבנים, הזכיר כמו כן שאלה בני יעקב היו לאומה אחת, אשר עם כל שבטיה מאוחדת היא תחת שם ישראל. (רבי אברהם דובנו כהנא שפירא – דברי אברהם)

"ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בבואו מפדן ארם ויחן את פני העיר" (לג, יח)

אמר רב: שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו (שבת לג:)

נברא מאמר זה באופן נפלא, שלושה דברים הללו שמו חכמינו ז"ל, כי מהם ניצל יעקב, מכוונים כלפי שלושה כוכבי לכת: שבתאי, לבנה ומאדים, אשר כל תפקידם הוא להרע ולהזיק. 'מאדים' ממונה על שפיכות דמים – 'שלם בגופו'. 'שבתאי' על הפסד ממון – 'שלם בממונו'. ו'לבנה' על שכחת התורה – 'שלם בתורתו'.

באו חכמינו ז"ל ולמדנו שיעקב אבינו לרוב צידקתו, נהפכו לו כל השולשה הכוכבים לטובה. כמו שאמרו חכמינו שאמרו חכמינו ז"ל 'צדיקים מהפכים את מידת הדין לרחמיים' (בראשית רבה לג, ג). ולכן נאמר "ויבא יעקב שלם" שלם ראשי תיבות שבתאי לבנה ומאדים, אשר מכוחם היה הוא 'שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו' היפך טיבעם הרגיל.

(רבי דוד טעביל בשם רבי שמשון מאוסטרופולי)

רמזים וגמטראות – ברכת פרץ

הצילנו נא מיד אחי וכו' כי ירא אנכי אותו וכו' ואחז"ל בברכות ד"ד דאע"פ שנאמר לו ושמרתיו מ"מ הי' ירא אמר שמא יגרום החטא. "ירא אנכי אתו פן יבוא (עם ט"ז האותיות) בגימ' "אמר שמא יגרום החטא".

ויותר יעקב לבדו, "ויותר" בגימ' "חזר להביא פכים קטנים" ע"י פירש"י ז"ל.

שם, ושמואל אמר שווקים תיקן להם "ויוחן את פני" בגימ' "והנהיג להם שווקים".

ושם, ריו"ח אמר מרחצאות תיקן להם, "ויוחן את פני העיר" בגימ' "והנהיג להם מרחצאות".

ויהיו בני יעקב שנים עשר פירש"י ז"ל שאחז"ל ללמדנו בא שכלו שוין וכולן צדיקים "ויהיו בני יעקב שנים עשר" בגימ' "מלמד שכולן שוין וכולן צדיקים".

הליכות והלכות

המשך מקצת דיני טבילת כלים

צורת הטבילה: יש לדאוג לפני הטבילה להסיר כל לכלוך, חלודה, או מדבקות שרשום מחיר הכלי או סוג הכלי וכן יש להזהר להסיר את הדבק שנשאר אחר הוצאת המדבקה. כלים שהיו בשימוש לפני הטבילה כגון כלים של טרף שהיו בשימוש גוי, צריך קודם להגעיל אותם ורק אחר כך לטבול במקוה ואם שינה ישאל שאלת רב.

ותיות ומדבקות שרוצה בהם בדווקא והם רק על מיעוט הכלי אין צריך להסירם. כלים המורכבים מחלקים שונים שמתפרקים כגון מטחנת בשר או טרמוס אין צריך לפרק אלא יטבול שלמים באותה דרך שמשמש (אבל לא יפרק חלק וחלק ישאיר מחובר) ואם רוצה יכול לפרק את כל החלקים לגמרי ומ"מ טרמוס טובלים כשהוא שלם ולא מפורק.

הערות כלליות

א. אם טבל כלי בלי להסיר מדבקות או כל חציצה לא יצא וצריך טבילה שנית.

ב. צריך להטביל את הכלי בשלמותו ואם טבל חצי ועוד חצי או אפילו חלק קטן לא נכנס למים. לא יצא ולכן יש להזהר בזמן שטובל להניח אותו בסלסלה או לקושרו בחוט. ואם תופס בידו, ירטיב ידיו במי המקוה ויאחוז ביד רפויה שיכנסו במים בין ידו לכלל.

ג. בחנויות שיש מקוה כלים בתוך החנות יזהר לשלם עבור הכלי לפני שטובלו כיון שיש חשש שאם טבל לפני התשלום לא יצא ידי טבילה וחייב לטבול שנית לאחר התשלום. ואם אכן טבל לפני ששילם ישאל שאלת רב.

ד. כלים חשמליים כגון טוסטר ללחם, מיחם מים חייב טבילה לרוב הפוסקים ואפשר לטבול עם המערכת החשמלית ולחכות כמה ימים שיתיבש (בדוק ומנוסה שזה לא מזיק לכלי!).

אין אפשרות לטבול ישאל שאלת חכם.

ה. טבילת כלים כשרה רק במקוה הראוי לטבילת נשים.

ו. טבילת כלים עושה גדול או גדולה לאחר גיל מצוות ולא קטן אולם גוי או קטן יכול לטבול אם יהודי גדול עומד על גביו ורק כלי אחד יטביל היהודי בכדי שיוכל לברך.

מעשה חכמים

'אתה הרי לא תעזור לי כאן במאומה; לך ומסור את השיעור וה' כבר יעזור לי'...

מי יוכל לאמוד ולשער את כוחה של בת ישראל, הבונה את ביתה על אדני מסירות-הנפש לתורה, ומוכנה להקריב את כל-כולה על מנת שבעלה יישב וילמד, ויעשה את רצון בוראו.

מהמעשה הבא, ששמע הגאון הרב מרא דאתרא בבית גיסו מרן הגר"ח קניבסקי, אפשר ללמוד שגם בימינו מתרחשים נסים מוחשיים, ועיקר-העיקרים תלוי במסירות נפשו של האדם, ובמקרה שלפנינו: של עקרת הבית, לתורה ולמצוות. אדם המוכן להקריב את עצמו ורצונותיו, יכולתיו ושאיפותיו, למען בוראו, יזכה גם בימינו לראות נסים ונפלאות, מהסוג ששומעים על הדורות הקודמים.

המדובר באברך ת"ח, שכוחו בפיו, ולשיעוריו ושיחותיו מגיעים אנשים רבים, הנהנים לשמוע את דבריו המאלפים. פעם, בליל-הסדר, הגיעו למעונו פעילים מסורים של אחד הארגונים המתעסקים עם חוזרים-בתשובה, והודיעו לו על קבוצה גדולה של

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדרין 02-586-7469 לאברכים תלמידי הבנים מוסלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הנון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, לא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

באמת, אמר הבעש"ט, העני הוא מאוכל המן, שנאמר עליהם: "ויצא העם ולקטו דבר-יום ביומו" (שמות טז, ד). הרי שעני הנצרך בכל יום לאלקים קרוב אליו יותר מן העשיר, ככתוב: "קרוב ה' לכל קראיו" (תהלים קמח, יח), הואיל והוא דורש מדי יום ביומו לאלוקים, ה' נדרש לו. אלוקים קרוב לקרוביו.

ובכן, צא ולמד: למה ירדה נשמה זו לעולם הזה? הווי אומר: להכיר את בוראה. נמצא, שהיהודים העניים והאביונים, הפשוטים והתמימים, ממלאים את שליחותם בעולם-הזה במידה מרובה מן העשירים או מן הלומדים שפרנסתם ניתנה להם ברווחה.

והשי"ת ישלח לי כבר את עזרו ממעל, בדיוק כפי שיעשה ליתר היולדות המצויות כאן עימי, אמרה.

הבעל לא הסכים, אבל האשה לחצה ולחצה, והסבירה לו ששהותו במקום לא תוסיף לה מאומה, עד שהצליחה לשכנע את הבעל שיעזוב את בית החולים וילך למסור את השיחה המוסרית שתכנן לומר.

והנה, כאשר חזר הבעל מהשיעור, מצא את אשתו כשהיא כבר אחרי הלידה, ופניה קורנות בצורה מיוחדת. היולדת מרמזת לבעלה שהיא רוצה לספר לו דבר-מה.

האשה סיפרה שמיד אחרי שהלך למסור את השיעור, נכנסה לחדר הלידה מיילדת חדשה שהיתה לבושה בחלוק לבן. המיילדת, שלא היתה שם עד לרגע זה, ניגשה אליי, וסייעה לי בכל מה שהייתי צריכה.

היולדת היתה נרגשה מאוד, והעידה בפני בעלה שכאשר הביטה בפניה של המיילדת, הבחינה שהיתה זו רבנית שנפטרה לפני כמה שנים, ומיד לאחר שסייעה לה ללדת, נעלמה.

מך הגר"ח קניבסקי אמר שהוא מאמין לסיפור כזה, כיון שהוא מגיע ממסירות נפשה לתורה של היולדת, שהיתה מוכנה להישאר לבדה, שבעלה ילך למסור שיעור.

(ברכי נפשי עמ' תקסב-תקסג)

יהודים המבקשים להתקרב את המקורות, שישהו יחדיו בלילה הסדר בבני ברק, ואם תואיל בטובך להגיע אליהם בליל הסדר, ולהשמיע בפניהם מנופת צוך אמריק, אין ספק שדובר גירום לחיזוק רב בקרב כל משתתפי הקבוצה הגדולה, אמרו העסקנים לת"ח ההוא.

האיש הסתפק והתלבט קשות אם כדאי לעזוב את ביתו בליל הסדר, ובסופו של דבר החליט לעשות את הצעד הזה, ולדרוש בפני הקבוצה בת עשרות המשתתפים.

התוכנית היתה שבתחילת ליל הסדר יגיע הת"ח לביתו, יעשה שם את הדברים ההכרחיים, וזמן קצר לאחר מכן יגיע למקום בו ישוה ה'מתחזקים'. והנה, בפרוס ליל הסדר, כאשר הגיע האיש לביתו, ראה שאשתו ההרה נתקפה בצירים, והיא צריכה לנסוע בדחיפות לבית החולים.

הת"ח הבין שעליו ללוות את רעייתו ללידה. והנה, כל מי שמצוי בנושא, יודע שבליל הסדר יש בעיה של מחסור בכוח אדם בחדרי הלידה בבתי החולים, מפני שגם המיילדות ויתר אנשים הצוות הרפואי מעוניינים לשהות בבתיהם בליל המיוחד הזה, אשר לילה כיום יאיר בו.

ואכן, כשהגיעו בני הזוג לחדר הלידה, ראו שאכן אלו הם פני הדברים, והמצוקה היתה גדולה במיוחד. על כל היולדות היתה ממונה מיילדת אחת, והמצב היה קשה ממש, כך שאם חז"ל מגדירים תמיד את עת-הלידה כמצב של פיקוח נפש, הרי שבאותה שעה עליה אנתנו מדברים – על אחת כמה וכמה.

פניה של המיילדת היו קורנות

בעלה של היולדת הבין שעליו להשאר במקום, והוא לא יוכל בשום אופן להגיע ולהרצות בפני קבוצת המתחזקים. אבל, להפתעתו היתה זו אשתו שפנתה אליו וביקשה ממנו שיעזבנה לבדה, ויילך לשא מדרותיו בפני הקבוצה.

אתה הרי לא תעזור לי כאן בשום דבר,

היולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
י"ט כסלו רבי דוב בער המגיד ממזריטש רבי חי מייב מרבני מונים מח"ס הלכ חיים שקיעה 4:29	י"ח כסלו רבי אברהם בן הרמב"ם מח"ס המספיק לעובדי השם רבי ברוך מזוביז' נכד הבעש"ט	י"ז כסלו רבי יעקב לופס מגדולי המקובלים רבי יוסף יוזל הורביץ הסבא מנובהרדוק	ט"ז כסלו רבי יוסף בירדונו מח"ס דברי יוסף	ט"ו כסלו רבי יהודה הנשיא	י"ד כסלו רבי דוד אביחצירא מח"ס פתח האוהל ראובן בן יעקב	י"ג כסלו רבי שלום הרא"ה מח"ס ודובר שלום רבי רחמים באוז מח"ס כסא רחמים שקיעה 4:28

זכות הדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה

שבת שלום

ולמוד מהנה!!!

העלון לעילוי נשמות

יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל

ואשתו רחל בת שרה ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה